

Guía Docente

Datos Identificativos					2021/22
Asignatura (*)	Territorio Museo e Turismo Cultural: Interpretación Do Patrimonio		Código	710521016	
Titulación	Mestrado Universitario en Estudos Avanzados en Museos, Arquivos e Bibliotecas				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Caamaño Franco, Iria	Correo electrónico	iria.caamano@udc.es		
Profesorado	Caamaño Franco, Iria	Correo electrónico	iria.caamano@udc.es		
Web					
Descrición xeral	<p>Nesta materia tratarase de observar a importancia da conexión entre o Patrimonio e a súa Interpretación no denominado "Territorio-Museo", considerando este concepto como unha ferramenta capaz de poñer en valor os bens culturais e lugar, desta maneira, converterse nun atractivo turístico que promova o desenvolvemento socioeconómico e cultural do territorio e a poboación que o habita. Ao mesmo tempo estableceranse todas as medidas necesarias para que o visitante se enriqueza culturalmente e teña unha experiencia satisfactoria.</p>				
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións de contido</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non haberá modificacións. <p>2. Metodoloxías</p> <ul style="list-style-type: none"> * Metodoloxías de ensino que se manteñen - Sesións maxistras. - Traballos tutelados. - Lecturas. * Metodoloxías de ensino que se modifican - Ningún. <p>3. Mecanismos de atención personalizada aos estudantes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Correo electrónico: diariamente, para responder a preguntas. - Moodle: diariamente, para responder a preguntas, acceder á documentación e realizar tarefas. - Tems: diarios, sesións de teoría e discusión cos estudantes. <p>4. Modificacións na avaliación</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se realizarán modificacións. A asistencia ás sesións maxistras controlárase mediante a entrega de pequenas tarefas asociadas á orde do día. * Observacións de avaliación: <ul style="list-style-type: none"> - A avaliación en xullo será a mesma que en xuño. <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se fan modificacións. A bibliografía obrigatoria estará a disposición dos estudantes en formato dixital. 				

Competencias do título

Código	Competencias do título
A1	CE1 ? Estar capacitado para investigar en temas de patrimonio cultural e bibliográfico documental
A4	CE4 ? Saber manexar estratexias de márketing cultural
A8	CE8 ? Estar capacitado para a posta en valor e a difusión do patrimonio culturale bibliográfico documental
A11	CE11 ? Estar capacitado para a xestión no ámbito do turismo cultural e patrimonial
B2	CB7 ? Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos nunha base ou oportunidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo

B4	CB9 ? Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sin ambigüidades
B9	CG5 ? Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
B12	CG8 ? Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C2	CT2 ? Capacidade de resolución de problemas
C5	CT5 ? Capacidade de innovar
C6	CT6 ? Capacidade de organización e planificación
C10	CT11 ? Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica profesional

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
		AP1	BP2
		AP4	BP4
		AP8	BP9
		AP11	BP12
		CP2	CP5
		CP6	CP10

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Cultura, patrimonio e territorio-museo	1.1. Conceptos básicos: cultura, patrimonio, territorio, museo, turismo sostible 1.2. Patrimonio, turismo e xestión 1.3. Modelos de valor patrimonial
2. Do obxecto patrimonial ao produto turístico	2.1. Memoria colectiva, cultura e patrimonio: tres eixes do cambio social. Os proxectos socioculturais 2.2. Recursos e produtos en turismo cultural 2.3. O turismo cultural como fenómeno socioeconómico 2.4. Políticas do patrimonio e planificación turística 2.5. Planificación, xestión e eficacia social
3. A Interpretación do Patrimonio	3.1. Historia e significado da interpretación do patrimonio. 3.2. Os principios da interpretación. 3.3. Interpretación e turismo 3.4. Interpretación como instrumento de xestión 3.5. Interpretación e comunicación 3.6. Medios interpretativos 3.7. Planificación interpretativa 3.8. Avaliación da interpretación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A4 A8 A11 B12 C6 C10	10	15	25
Traballos tutelados	A1 A4 A8 A11 B2 B4 B9 B12 C2 C5 C6	5	25	30
Lecturas	A1 B2 B4 C2 C5 C6	5	10	15
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor dos contidos da materia na clase. As clases son para comprender os conceptos e teorías e suscitar posibles dúbidas sobre eles. Durante o curso, pódense realizar sesións especiais con persoas convidadas, así como asistencia a seminarios, conferencias, coloquios e conferencias relacionadas coa temática do tema, sempre que sexa posible. Nese caso, a asistencia de estudantes sería obrigatoria. Así mesmo, e na medida do posible, poderanse realizar viaxes de formación con visitas a museos e proxectos socioculturais en marcha ou xa realizados.
Traballos tutelados	Os alumnos, individual ou colectivamente (non máis que tres) realizarán un traballo que implique a redacción dun estudo aplicado baseado na cultura e o patrimonio mediante a exposición dun museo-territorio. Estes traballos serán dirixidos ou supervisados polo profesor. Para a preparación destes traballos, os estudantes confiarán na bibliografía especializada existente para cada un dos distintos temas, así como en proxectos realizados por diferentes institucións. Os sistemas para realizar este traballo son o acceso á bibliografía existente sobre o tema, a enquisa, a observación do participante, a entrevista en profundidade con diferentes expertos e os grupos de debate e debate que lles permitan especializarse e coñecer en profundidade a realidade das distintas institucións e organizacións de cultura, patrimonio, turismo e xestión. Este traballo será entregado antes do exame.
Lecturas	Lectura, por parte do alumno, de textos fundamentais ou relacionados coa materia, entre os indicados polo profesor e, se é o caso, propostos polo alumno. Os alumnos deben ler e presentar oralmente aos seus compañeiros unha das lecturas acordadas co profesor. Ademais, debes participar activamente na discusión posterior das lecturas, tanto das que presentaches, como das presentadas polos seus compañeiros.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lecturas Traballos tutelados Sesión maxistral	Facilitarase apoio aos estudantes para a selección de textos e proporcionarase asesoramento en caso de dúbida para realizar a revisión. Os comentarios comentaránse cos propios estudantes. En traballos supervisados, os estudantes presentarán un proxecto ao docente, que o aceptará ou fará as consideracións que consideren oportunas. Durante a execución do traballo o docente realizará un seguimento dos mesmos e, unha vez rematado e corrixido, falarase co estudante sobre o seu contido para determinar os resultados e avalialos.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Lecturas	A1 B2 B4 C2 C5 C6	Lectura, por parte do estudante, de textos fundamentais ou relacionados coa materia, entre os indicados polo docente e, se é o caso, propostos polo estudante. Os alumnos deben ler e presentar oralmente aos seus compañeiros/as unha das lecturas acordadas. Ademais, debes participar activamente na discusión posterior das lecturas, tanto das que presentaches, como das presentadas polos seus compañeiros/as.	20

Traballos tutelados	A1 A4 A8 A11 B2 B4 B9 B12 C2 C5 C6	Os estudantes, individual ou colectivamente (non máis que tres) realizarán un traballo que implique a redacción dun estudo aplicado baseado na cultura e o patrimonio mediante a exposición dun museo-territorio. Estes traballos serán dirixidos ou supervisados polo docente. Para a elaboración destes traballos, os estudantes confiarán na bibliografía especializada existente para cada un dos diferentes temas, así como en proxectos realizados por diferentes institucións. Os sistemas para realizar este traballo son o acceso á bibliografía existente sobre o tema, a enquisa, a observación do participante, a entrevista en profundidade con diferentes expertos e os grupos de debate e debate que lles permitan especializarse e coñecer en profundidade a realidade. das distintas institucións e organizacións de cultura, patrimonio, turismo e xestión. Este traballo será entregado antes do exame.	70
Sesión maxistral	A1 A4 A8 A11 B12 C6 C10	Débese de asistir regularmente á clase. Aqueles estudantes que teñan algún tipo de excepcionalidade para asistir á clase legalmente concedida deben de comunicalo ao docente a principios do curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes.	10

Observacións avaliación

Aqueles/as alumnos /as que teñan algún tipo de excepcionalidade para vir a clase legalmente concedida, que falen co/a profesor/a á comezos de curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes

Implicacións do plaxio: "A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente a cualificación de suspenso '0' na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación de cara a convocatoria extraordinaria".

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<p>LEIRA, J. ((1999)). Memoria colectiva, cultural y patrimonio.Tres ejes del cambio social&quot;. En: Historia Regional e Local (III). Cámara Municipal de Maia, Maia (Portugal) LEIRA, J ((2003)). Cultura proyectual y turismo emergente&quot;. En: Sociología del Turismo, Rubio Gil, A. (Coord.), Editorial Arie LEZCANO GONZÁLEZ, M.E ((2011)). El Sanatorio Riazor, una auténtica experiencia interpretativa. .En: Boletín de Interpretación nº 25, AIP. &quot;http://www.interpretaciondelpatrimonio.com/bole PADRÓ, J. ((2000)). La gestión del patrimonio. Una perspectiva territorial&quot;. O patrimonio e a cultura proxectual.Un diálogo necesario.Leira y Méndez. Deputación da Coruña MIRÓ, M. ((2000)). El patrimonio en busca de su lugar en el mundo. Una reflexión sobre los modelos de puesta en valor del patrimonio en España&quot;. En: O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario.Leira, J. y Méndez, R. (coords.).Depu TILDEN, F. ((2006)). La interpretación de nuestro patrimonio. Asociación para la Interpretación del Patrimonio, Sevilla. Bibliografía complementaria GONZÁLEZ, M., LEZCANO, M:E. y SERANTES, A. ((2014)). Interpretación do patrimonio artístico: guía para profesionáis do turismo. CEIDA (Centro de Extensión UNiversitara e Educación Ambiental de Galicia, Oleiros, A Coruña HAM, S. ((1992)). Environmental Interpretation. A practical guide for people with Big Ideas and Small Budgets. Fulcrum Publishing, Colorado. LEIRA , J. ((2001)). &quot;El turismo cultural como sistema dinamizador. Eficacia y planificación social&quot;. En: Desenvolvemento e planificación municipal do turismo. Álvarez Sousa, , A. (Coord.). Ariel, Madr LEIRA , J. ((2007)). Europa: As raíces da construción de novas identidades. Claves reflexivas para un debate&quot;. En: Aulas no Camiño. Diálogos nun Camiño da Cultura Europea. Leira, X. (ed.). Servizo de publicació LEZCANO GONZÁLEZ, M.E ((2012)). El Camino de San Andrés de Teixido: Una experiencia turística auténtica, emocional e integral&quot;. En: Actas del I Congreso Internacional EJTHR, Destination Branding, Heritage an Authenticity.ISBN 97 LEZCANO GONZÁLEZ, M.E. ((2004)). A reinterpretación do patrimonio como cultura e economía : os casos de Galicia e Illes Balears&quot;. En: Actas do XV Congreso Nacional de Historia da Arte, Universitat de les Illes Balears, Palma de Ma LEZCANO GONZÁLEZ, M.E. ((1999)). Novas tendencias en Museoloxía: A Interpretación do patrimonio&quot;. En: Actas do congreso Desenvolvemento Municipal do Turismo, Universidade da Coruña, A Coruña. MORALES, J. ((1998)). Guía práctica para la Interpretación del Patrimonio. Instituto Andaluz del Patrimonio, Sevilla MORALES, J. ((2008)). El sentido y metodología de la interpretación del patrimonio&quot;. En: La comunicación global del patrimonio cultural. MATEOS RUSILLO, S.M. (coord.). Ediciones trea, PRENTICE, R. ((1993)). Tourism and heritage attractions. Routledge, London. HAM, S. ((2015)). Interpretación: para marcar la diferencia intencionadamente. Asociación para la Interpretación del Patrimonio (AIP; Valladolid LEIRA , J. ((2011)). La interpretación necesaria en el Turismo Cultural. De los principios de Tilden a los procesos actuales&quot;. En: Teoría sociológica y turismo. Álvarez Sousa, A., (Ed.). Netbiblo, Oleiros (A Coruña. ? VEVERKA, J. ((1998)). Interpretive master planning. Accorn Naturalists</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Recoméndase ao estudiantado ler o programa e as normas de avaliación da disciplina. Tamén se recomenda que asista regularmente ás clases; realice os exercicios propostos polo docente; discuta os casos cos compañeiros(a) e participe activamente dos debates xerados en clases. A entrega dos traballos que se realicen nesta materia se enviarán a través de Moodle en formato dixital sen necesidade de imprimilos. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural e débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Traballárase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Facilitárase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria. A bibliografía recomendada non será a única utilizada nas discusións. O docente recomenda que o alumnado traia para as clases, discusións da actualidade, quer sexa xurdida na prensa escrita, quer na radiofónica ou televisiva (nos novos medios de comunicación, redes sociais, ou en medios tradicionais). Seguramente esa aplicación enriquecerá a aprendizaxe e facilitará a asimilación dos temas teóricos abordados. Para facilitar a comprensión significativa dos coñecementos, o alumnado deberá revisar, antes das clases, o material posto á súa disposición por parte do docente.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías